

Tallózó és könyvmustra

Vállalkozások, akciók, újdonságok

Ugy tűnik, a könyves szakma kilábalni igyekszik néhány évvel ezelőtti hullámvölgyéből. Nem minden elvesztés nélkül. Módosult a kiadói politika, a könyvterjesztés új módszereket kísérletezett ki, körültekintőbb a választék, hangsúlyosabbak a különféle akciók, a kínálatban igazi szenzációk is akadnak. A felgyülemlett hatalmas raktárkészletet immár nem csupán időszakos leértékeléseken, felvásárlásokon kinalják, hanem megteremtették a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat Tallózó hálózatát, amelyek a három évnél régebbi kiadású könyvek sokaságát kínálják — feláron vagy még annál is olcsóbban. A Bartók téri Tallózó februárban nyílt, ahol eddig másfél millió forint értékű könyvet vásároltak. A boltban lényegesen több a vevő, mint korábban bármikor, s ez nem csupán a vásárlási kedv növekedését jelzi, de arra is utal, hogy jó néhány fontos és keresett kiadvány megjelenésekor túlságosan drágán a könyvesboltokba. Egyfajta korrekciós szerepet is ellát ez a hálózat, ugyanakkor jelzi a kiadás és terjesztés aszinkronitását is. Az eltelt háromnegyed év — mint Joó Jánosné boltvezető elmondta — olyan könyvek sikerét is hozta, amelyekről már szinte minden könyvkereskedő lemondott. A mostani kínálatból néhány könyvcím, kedvesüléssel. Feláron kínálják az *Örkény-dramák* háromkötetes gyűjteményét, *Livius* összegyűjtött munkáit, *Király István* kétkötetes Ady-monográfiáját, a *Babits-összkiadás* néhány könyvét, *Lyka Károly* művészettörténeli sorozatát, *Hauser Arnold* művészettudományi tanulmányait, de olyan köteteket is, mint az *Uránia*-sorozat darabjai, *Ráth Végh István* művei, az Irányítás-technikai kézikönyv, a régi-

módi autót, hajókat, mozdonnyokat, hínókat bemutató sorozat vagy a *Reformkori magyar városrajzok* albuma. Sikere van a kortárs műveknek is, amelyek mindegyikét a fiatal értelmiség érdeklődésére számíthatnak, de éppen nekik nem jut a hatalmas termék kötetekre 60-70 forint; itt, némi kétséssel ugyan, 25-30 forintért megvásárolhatják.

A Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat 5. számú boltcsoportjának vezetője, *Nagy Károly*, a vállalat új akciójáról tájékoztatót. A Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat a Planétás sorozat sikerén felbuzdulva új vállalkozásba fogott. *Aranykéz* címmel új sorozatot bocsátott útjára, mely a tervek szerint két éven át havonta jelentkezik kötetes tudnivalókkal, modern modellekkel, mintákkal, hasznos tanácsokkal. Egy-egy csomag 21 lapot tartalmaz, 33 forintba kerül, és egységes doszsiéba gyűjthető. Talán még ez évben megjelenik egy kiadvány, amelynek címe *Hogyan kösszünk?* címmel, mely minden megtanulható ismeretet magába foglal. A könyvesboltok a sorozat kötetekre előjegyzéseket vesznek föl, melyeket folyamatosan elégitenek ki.

Két jelentős akció előtt áll a könyvszakma. December elején immár hagyományosan megrendezi az országos *gyerekkönyvet*. Erre az alkalomra sok érdekes könyv jelenik meg. Néhány a kínálatból. *Petrovác István*: 13 fő, egy kutya és egy igazgató; *B. Deyries* — *D. Lémerly* — *M. Sädter*: Rajzos zenetörténet, *Nyitnikék Kalendárium*. Sok a gyerekeknek szóló ismeretterjesztő könyv. Ilyenek az *Ezer színű Magyarországnak*, a *Magyar végvárok* és a *Nagy esaták* sorozat újabb darabjai, valamint a *Hobby-köte-*

dési *Kiadó Kaptár*-sorozatában lát napvilágot a Szóvés és a Varrás című könyv, mely a gyerekeknek nyújt hasznos és érdekes ismereteket.

A *könyv a legszebb ajándék* — mondja a jól ismert szlogen. A téli könyvvásár listáját ismerve úgy tűnik, a kiadók színes és változatos könyvtermést ajánlanak a karácsonyfa alá. Remélhetőleg a választék mellett a minőséggel is elégedettek lesznek az olvasók, ám az árak — már megszokhattuk — magasabbak az előző évnél. Kiemelésre érdemes a *magyarországi művészet története* című nagyszabású vállalkozás, másodikként megjelenő hetedik kötet, mely 1919-től 1945-ig kíséri nyomon a hazai képzőművészet történetét. A *Magyarország története* új kötetéval az 1526 és 1686 közötti eseményeket dolgozza fel, a *magyar sajtó történetének* második köteté is az érdeklődők kezébe kerül csakúgy, mint a második kiadásban megjelenő *A magyar színészet nagy képeskönyve*. A hamar népszerűvé vált *Femina*-sorozat három új könyvvel gazdagodik, *Bruck Edit* *Ki téged így szeret*, *A. Oz*: *Az én Mikáélem és M. Wander* *Tekints vissza...* című kötetével. Bizonyára sokan keresik majd *L. Olivier* *Egy színész vallomása* című emlékezését is. Hiányt pótol a *Nobel-díjasok kislexikona*, a *Sportlexikon* első köteté, a *Magyar filmkatalógus és Lányi György* *Allatkedvelők kézikönyve* című munkája. Igazi karácsonyi meglepetés *Fra Angelico* — *Vas István*: A názáreti Jezus története, mely 195 forintos változata mellett luxuskiadásban 980 forintos áron is megjelenik, vagy a *párizsi hóráskönyv*, melynek luxusváltozata 2900 forintba kerül. A kortárs irodalmat igen sokan képviselik, közöttük *Mándy Iván*, *Szász Imre*, *Veress Miklós*, *Major Ottó*, *Juhász Ferenc*, *Cseres Tibor*, *Végh Antal*. A gasztronómia reneszánszát, jelzi jó néhány receptkönyv, például *Sasi Klára* *egzotikus szakácskönyve*, *Vánca*: A mi süteményeskönyvünk, *Halász Zoltán*: *Mesélő szakácskönyv*, *Novák-Nagy*: *Mesterszakácsok receptkönyve*, *Verő Juli*: *Országok, ételek és Lejtényi Eva* — *Waltheuser György* *Nagyanyáink süttették* című munkája.

T. I.

Szovjet holografikus film

A Szovjetunióban befejezéséhez közeledik az első színes holografikus film felvétele — adta hírül a sajtónak Viktor Komar, a rigai Fotó- és Filmtudományi Intézet professzora. A sztereofilmektől eltérően a holografikus filmekre nem mindössze kettő nézőpontból, hanem tízszer, százszor többől kerül fel a tárgyak képe. Így a tárgy pontos térbeli képe jelenik meg a néző előtt.

A moziateremben nem látható a hagyományos vetítősorozat, jöllehet magasságú nagyjából egy ember magasságával azonos. A film vetítéskor teljesen szokatlan jelenség figyelhető meg: a filmbeli tárgyak lebegni látszanak a levegőben. A képi hűség annyira tökéletes, hogy ha a néző felé elindul egy szereplő, „hozzálép”, és a kezét nyújtja, a néző minden bizonnyal önkéntelenül viszonozza a gesztust, és megszorítja a levegőt.

Nyelvi tréningek, otthonra

Játék a hangokkal

A gyerekek anyanyelvi nevelésének fontosságáról beszélgettünk *Vekerdi Zsuzsa* logopédanórral, egy előadása kapcsán. Évtizedek óta foglalkozik beszédhibás óvodásokkal, kisiskolásokkal, de munkája során — az intézményekben végzett szűrővizsgálatokon — az egészséges, jól fejlett gyerekek beszédtevékenységét is ellenőrzi. A róluk szerzett tapasztalatai nem megnyugtatóak, pedig az anyanyelvi nevelés, mint program, szerepel az óvodai foglalkozásokon, jöllehet, a beszédteremtés nemcsak az óvónők feladata.

Nagyon sok szép példát sorolhatunk — magyarázza a tanárnő — óvodákat, ahol rendkívüli leleménnyel és hozzáértéssel figyelik, irányítják a gyerekek megnyilatkozásait. Tény azonban, hogy a nagylétszámú csoportok nem teszik lehetővé a differenciált foglalkoztatást. A szülőkre várna a hiányosságok pótlása.

Mikre gondol, milyen szülői beavatkozásokra?

— Elsősorban az édesanyvák felelősségére hívnam fel a figyelmet. Manapság több időt tölthetnek gyerekekkel, de úgy tűnik, e hiedelem elvileg igaz. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy nagyon sok rendezett családban nevelkedő gyere-

beszéde hasonlít az „elhangoltakéhoz”. Ugy látom, laza a kommunikációhoz szükséges érzelmi kapcsolat, nincs számuk beszélgetésre a gyerekeknek, hiányoznak számukra a beszédpéldák. Nem kellene mást tenni tehát, mint kedvet adni a megszólaláshoz, többet beszélgetni őket, s közben figyelni, hogyan képezik a hangokat, milyen a beszédstílusuk, milyen hibákat ejtenek. Természetesen fontos a mondandó információértéke is, de a 3-6 évesek körében lényegesebb — a nevelés szempontjából — a beszéd módja.

Az anyák nem nevelészek, nem szakemberek, s a föltűnő hibákat veszik észre.

— Lehetetlen nem kívánni. De azt például minden édesanya tudja, mennyi ideig szoptatta gyerekeit. Az ajakmozgást az izmok megfelelő fejlődését nem biztosítja kellőképpen a mesterséges táplálás. Például a magánhangzók, az ó, a, á, i, e ü hangok gyakoroltatásával megtanulhatják a kicsik a helyes hangképzést. Nagyon fontosnak tartom, hogy tudatosan különböztesd meg a hosszú és a rövid hangzókat. Hallják a különbségeket. Hasonló módon kellene a mássalhangzók kiejtését is gyakoroltatni velük. Az lenne ezeknek

a nyelvi tréningeknek a lényege, hogy kiejtés közben, a gyakori ismétlések során, meg is hallják, hogyan hangzóznak az egyes beszédhangok. Statisztikai adatok bizonyítják, akik bírtokolják a hangtani ismereteket, nagyon könnyen tanulnak olvasni, írni, főként helyesen írni az iskolában. Bár, ahogy tapasztalom, a beszédhallás fejlesztése, a beszédhangészlelés tudatosítása, sajnos, az anyanyelvi nevelés programjában sem szerepel.

Milyen módszereket ajánl?

— Föltétlen csak olyan, amely játéktevékenységen alapul. Jó lenne, ha a szülők megtanulnának játszani gyerekekkel. A nyelvi játékokra is alkalmas minden tárgy, hisz neve mindennek van. Időt is könnyű találni: utazás közben, otthon, kiránduláskor, bármikor. A korosztály szereti a szerepjátékokat, a bábozást. Eszrevétlenül játszhatnak a hangokkal is. Magánhangzók, az ó, a, á, i, e ü hangok gyakoroltatásával megtanulhatják a kicsik a helyes hangképzést. Nagyon fontosnak tartom, hogy tudatosan különböztesd meg a hosszú és a rövid hangzókat. Hallják a különbségeket. Hasonló módon kellene a mássalhangzók kiejtését is gyakoroltatni velük. Az lenne ezeknek

M. E.

Nemzetközi jogászkonferencia

A fiatalok bűnözés okairól

A Magyar Jogász Szövetség Bűntudományi Bizottsága és Csongrád megyei szervezete, valamint a József Attila Tudományegyetem nemzetközi kerekasztal-konferenciát rendez Szegeden a fiatalok bűnözés okairól. A két-napos tanácskozás holnap, csütörtökön a Tisza Szállóban kezdődik és a szocialista országok legkiválóbb társadalomtudósai és jogászaivel lesznek azonos résztvevők.

A fiatalok bűnözés okait egyre fokozottabban kutatja a világ jogásztársadalmi. Hazánkban is rendkívüli figyelmet érdemel ez a téma, mivel a tinédzser bűnelkövetők aránya évről évre növekszik. A törődés nem szűkíthető le a hatóságokra, a rendőrségre, bíróságra és ügyészségre, mivel a megelőzés az egész társadalom, de különösen a család feladata. A szociológusok szoros összefüggéseket fedeztek fel a család felbomlása és a fiatalok bűnözésének számának növekedése között. Amíg ez a házasságra 1974-ben

246, addig 1983-ban már 386 válás jutott. Ugyanakkor a gyermek- és fiatalok bűnelkövetők aránya 1974-83 között az átlagot meghaladó mértékben emelkedett, de ez a tendencia nem a fiatalok létszámának növekedésével hanem a bűnözés fokozódásával magyarázható. Az emelkedés mértéke 41 százalékos. A bűnözés szempontjából egyáltalán nem közömbös a válások alakulása. Általában ismert tétel, hogy a társadalmi normák elsajátításának színhelye elsősorban a család. Ezért nem ér-

deklten, hogy a felnövekvő generáció mekkora hányada él teljes vagy csonka családban. A kriminológia hazai statisztikájából egy másik megdöbbentő adat: az elmúlt 10 esztendő alatt a fiatalok bűnözés egyötödénél az alkoholos állapot befolyásolta a cselekményt.

A kétnapos konferencián számos előadás hangzik el a devians viselkedések gazdasági, szociológiai hátteréről, s a nemzetközi tapasztalatok, vizsgálatok még jobban elősegíthetik társadalmi ismereteink gyarapítását.

Szülői csapdák

I.

Három év körüli fűcska sir könyvek nélkül a játék-bolt kirakata előtt. Kis testét megfeszítve, a parkányba kapaszkodva követeli bóbólván az autót. Anyuka néhány eredménytelen próbálkozás után a fizikai küzdelmet feladva sorolni kezdi: hogy a múlt héten a nagypapa vett darus autót, a nagymama dömpert, apuka lendkerekest, no meg különben is, van már mentő, taxi, tűzoltó és matshbox.

A gyerek megadóan kapaszkodik anyukájába, mignem egy ki- és elkerülhetetlen jelzőlámpánál lecsúszkál magát, s kezdené mondani: „... hogy anyu az óvo néni...”, de nincs idő a befejezésre, mert szülőanyja akkorát ránt rajta, majd a karja szakad, s rohan át a piroson.

A túlsó oldalra érve a kislány nagyot sóhajt, s most már nyugodtan mondja: „Csak azt akartam mondani, az óvo néni azt mondta, a piroson tilos átmenni.”

III.

Anyuka hallja a rádióban nagy tekintélyű irodalmár indulatos okfejtését, miszerint lassan-lassan leszokunk az olvasásról, és gyermekeink már-már csak a szem ráógumját, a televíziót „nyitják ki”, érdeklődésüket kielégítendő.

Anyuka szófogadó és nevelhető szülő, így hát, amikor azt is hallja, hogy parányi gyermekkorban kell megszerettetni az olvasást, egészen egyszerű rajzos-képes könyvekkel, bejárja a létező könyvesboltokat. Keres és nem talál, legfeljebb, ha egyet.

Biztatják, ha szerencsés, kifoghat még többet az antikváriumban. Addig pedig rajzoljon házi képeskönyveket, vagy nyissa ki a tévét, hadd lásson az gyerek mesébe illő képeket.

Kalocsai Katalin

II.

Anyuka néhány szatyorról és egy gyerekkel felmálházza rohan a délutáni csúcsban. A lehető legnagyobb buzgalommal igyekszik kikerülni a jelzőlámpás gyalogátkelőhelyeket, ügyesen és fűrgen galoppozva autók, buszok, trolik között.

Húsz év a népi ellenőrzésben

Kövér Béla

A Délép személyzeti ügyekkel foglalkozó igazgatója. Irodájában az első, ami megfogott, a rengeteg gondozott virág. Sose látam például ilyen gyönyörű diffenbachákat, mint ott. Ő maga gondoskodik róluk. Ez már sok mindent elárult...

Népi ellenőri munkájában a segítő szándékot, a tanácsadást tartja fontosnak. Nem eltussolni persze, de nem is fejetek követelnie kell végezni a vizsgálatokat. A hozzáértés ezért fontos. Más az, ha a népi ellenőr érdemben tud hozzájárulni a munkához. Kezdetben kevesebb rutinvizsgálatot végeztek, általában közérdekű bejelentésekre mentek ki. Az ilyenekben pedig sokszor van valós vagy vélt sérelemből eredő bosszúvágy. A 20 év alatt egyetlen egyszer kellett rendőrségi vizsgálatot kérnie.

Kövér Béla az emberközponúságra esküszik. Bizonyítja ezt körülötte minden. A jövőre már 40. születési évét ünneplő Báb-színházat nélküle nem lehetne elképzelni Személy-

zeti igazgatóként felnöttekkel dolgozókkal és nyugdíjasokkal foglalkozik.

És ugye, aki a virágot szereti...

Szell Pálné

Mikor felkerestem, hogy a 20 éves kiváló népi ellenőri munkájáért kapott Elismerő Oklevéllel képes munkájáról faggassam, nagyon meglepődtem. Az ember mindenre gondol, csak arra nem, hogy valaki „kölyökfejjel” kapcsolódik ebbe a munkába. Szell Pálné érettségi után kezdte. A Közgazdasági Technikumban érettségizett, sok-sok KISZ-munkát végzett, nem húzta ki magát a társadalmi megbízatások alól. A megyei NEB-hez vitte el Sajtos Lajos, akire azóta is nagy szeretettel gondol. Most a városi bizottságon végez adminisztratív munkát.

Munkakönyve a megyei bíróságon van, immáron 5 éve. Munkahelyi vezetői jó hozzáállásán múlik, beszélgetésünk alatt többször mondta, hogy köszönettel tartozik nekik.

A népi ellenőri munkája sokféle területre enged pillantást, ezeket azonban nem beszélte. Való igaz, az ellenőrzések jegyzőkönyveinek gépelését nem lehetne olyanra bízni, aki kifecsegi

R. É.